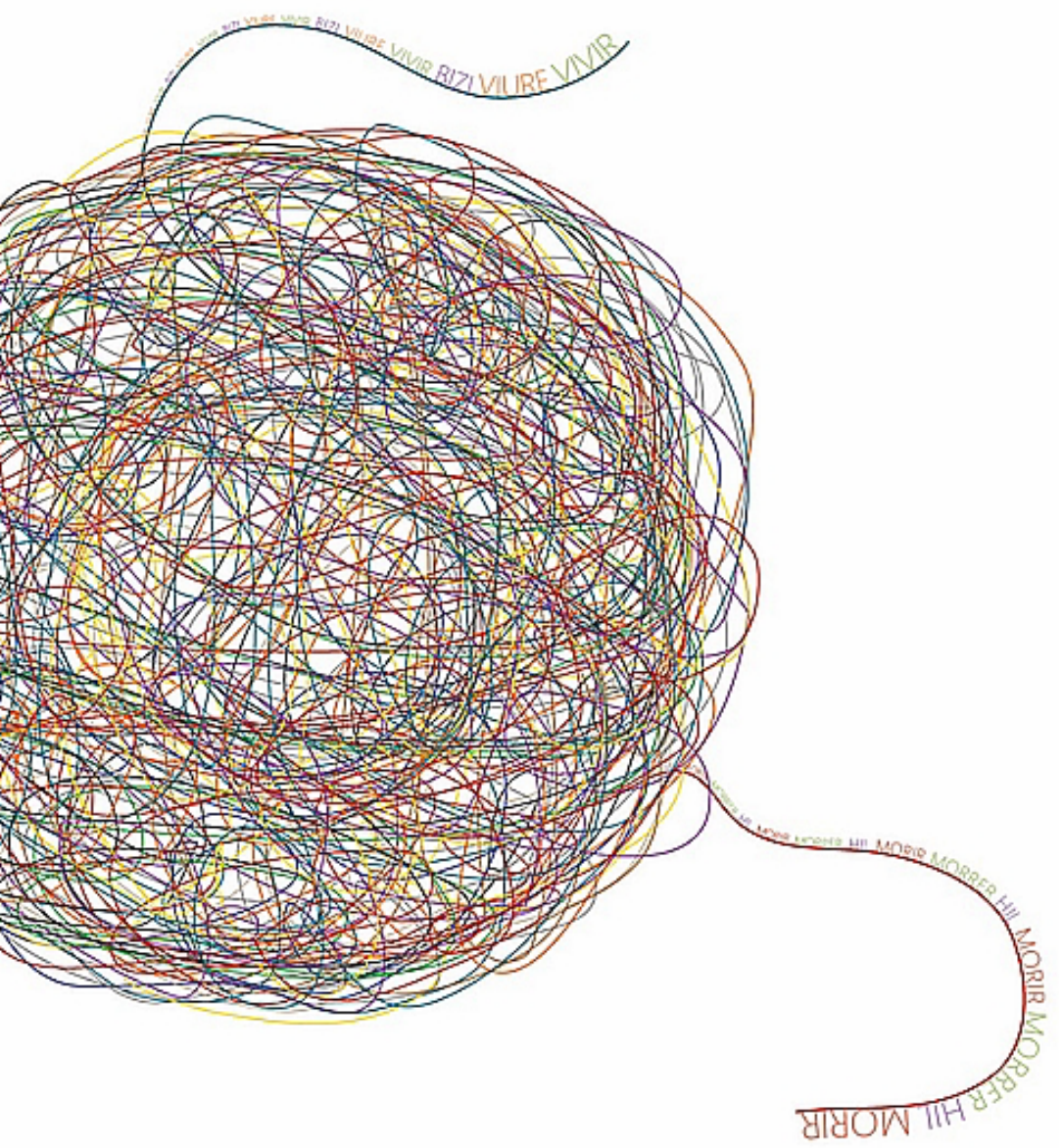
dmddhe

DERECHO A MORIR DIGNAMENTE

DUINTASUNEZ HILTZEKO ESKUBIDEA

E U S K A D I

2023ko Memoria

Edukia

1 SARRERA. 1

1.1 URTEAREN LABURPENA. 1

2 ELKARTEAREN JARDUERA 2023AN. 4

2.1 EKINTZA POLITIKOA. 4

2.2 HEZKUNTZA- ETA HEDAPEN-EKINTZA. 6

2.2.1 Hitzaldi-eztabaidak, hitzaldiak, solasaldiak, zine-forumak, ikastaroak. 6

2.2.1.1 Hezkuntza-arloko jarduerak. 7

2.2.1.2 Lanbide-arloko jarduerak. 8

2.2.2 Komunikabideetan agertzea (prentsan, irratian eta telebistan). 8

2.2.3 Sare sozialetan eta *online* komunikabideetan agertzea. 9

2.2.4 Idatzizko eta ikus-entzunezko erakunde-materiala prestatu eta zabaltzea. 9

2.2.5 Harremanak beste erakunde eta elkarte batzuekin. 10

2.3 ELKARTEGINTZA. 11

2.3.1 Bazkideen bilakaera. 11

2.3.2 Bazkideen parte hartzea. 11

2.3.2.1 Zuzendaritza Batzordearen bilerak eta Batzarrak. 11

2.3.2.2 Gai espezifikoei buruzko lantaldeak. 12

2.3.2.3 Bazkideen topaketak. 13

2.3.3 Bazkideentzako prestakuntza eta informazioa banatzea. 13

2.3.4 Arreta pertsonalizatua. 14

2.3.5 Zuzendaritza Batzordearen osaera. 15

2.3.6 Inbentarioa. 15

3 2023KO TXOSTEN EKONOMIKOA. 16

3.1 2023KO KONTABILITATE BALANTZEA. 16

3.2 2024RAKO AURREKONTUA. 18

1 Sarrera.

DMD-DHE Euskadi Elkartea (IFZ-G20769659) irabazi-asmorik gabeko erakundea da, eta Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan pertsona orok askatasunez erabakitzeko duen eskubidea defendatzen du, bai eta bere bizitza noiz eta nola amaitu behar duen ere, batez ere atzeraezinezko narriadura eta sufrimendu jasanezinak dituenean. Euskal Autonomia Erkidegoko Elkarteen Erregistro Orokorrean (AS/G/09652/2002) inskribatuta dago 2002ko otsailetik, eta hiru lurralde historikoetako bazkideek osatzen dute. Era berean, estatu mailako egitura federal baten parte da, beste talde autonomiko batzuekin batera, 1984an sortutako DMD (AFDMD) Elkarte Federala osatuz.

Memoria honetan Euskadin 2023an heriotza duinaren inguruan jazotako gertakari nagusiak islatu nahi dira, baita urte horretan DMD-DHE Euskadi elkarteak izan duen jarduera jaso eta baloratu ere.

1.1 Urtearen laburpena.

2023a Eutanasia Arautzeko Lege Organikoaren (LORE) bigarren aplikazio-aldi osoa izan da 2021eko ekainean indarrean jarri eta gero. 2022a bezala, gertakari handirik gabeko urtea izan da, eta legearen aplikazioaren prozesuan finkatze eta normalizazio prozesua (geldoa) izan da ezaugarri nagusia.

Estatu mailan, Euskadin eragina izan zuten zenbait gertaera garrantzitsu gertatu ziren:

- Auzitegi Konstituzionalaren bi epaiek (martxoaren 2023/19 eta irailaren 2023/94), LORE, osorik, Konstituzioarekin bat datorrela zehazten dute, beraz, 2022an Vox eta PP alderdi politikoek, hurrenez hurren, lege horren aurka jarritako konstituzioaren aurkakotasunagatik jarritako helegiteak atzera botaz. Hala ere, epai horietan alderdi eztabaidagarri batzuk ere agertzen dira, hala nola gaixotasun mentalen aipamen nahasia eta Berme eta Ebaluazio Batzordeak (BEB) onartu ondoren erreklamatutako eskaeren berrabiaraztea.
- LORE onartu eta indarrean jarri zeneko bigarren urteurrena betetzea (martxoaren amaieran eta ekainean, hurrenez hurren).
- Osasun Ministerioak hiltzeko laguntza emateari buruzko urteko bi ebaluazio-txosten argitaratzea, 2021 (2023ko martxoan argitaratua) eta 2022 (2023ko abenduan argitaratua) urteei dagozkienak. Biak aztertu zituen DMDko federalak (2021, 2022).
- Eutanasia-eskaerak ukatzeko administrazioarekiko auzi-prozeduraren bidezko lehen erreklamazioei dagozkien epaiak (autonomia-erkidegoetako BEBek egindako ukapenekin lotuta). Emaitzak, oro har, etsigarriak izan ziren, eta agerian utzi zuten prozesu luzea dela, gehienetan kontrakoa, eskatzaileen egoerara egokitzen ez dena, eta prozedura hori ez dela gomendagarria.

Euskadin, 2023an LOREren aplikazioa itxurazko normaltasunez garatu zen, erreklamazio judizialik gabe, baina Elkartearentzat kezkagarriak izan ziren eta erakunde eta komunikabide informatiboen aurrean behin baino gehiagotan salatu ziren alderdi batzuekin. DMD-DHE Euskadiren jardueran garrantzia izan zuten bi gertaera nabarmendu daitezke:

- Euskadiko BEBk eginda eta Osasun Sailak argitaratutako "Euskadin hiltzeko laguntza medikoaren prestazioari buruzko 2022. urteko txostena". Txosten hori LORE Euskadin aplikatzeko lehen txosten publiko ofiziala da, 2022. urteko datu osoekin (eta 2021. urtekoaren zati bat ere bai), eta DMD-DHEk azterketa zehatza egin zuen.
- Martxoaren 23an udal eta foru hauteskundeak. DMD-DHEk garaia baliatu zuen alderdi politikoak kontzientziatzeko herritarrei informazio gehiago eman behar zaiela, baita profesionalak hobeto prestatu behar direla ere (osasun arloan eta arlo soziosanitarioan), bizitzaren amaierako eskubideei buruz, duintasunez hiltzeko laguntza eskatzeko eskubide

OHARRA: Dokumentu honetan esteka ugari ditu Interneteko orrietara eta edukietara. Argitasuna eta eskuratzeko erraztasuna direla eta, estekak testuan txertatuta daude gorriz eta azpimarratuta dauden testu-zatietan. Edukira iristeko, nahikoa da testuaren gainean saguaren ezkerreko botoia sakatzea.

berriaz eta Aurretiazko Borondateen Dokumentua (ABD) egiteko eskubideaz. Hiru lurraldeetako zenbait alderdi politikorekin harremanak izan ziren, bilerak, posta elektronikoa edo gutun pertsonalizatuen bidez. Horietan guztietan, Elkartearen aldarrikapenen berri emateaz gain, Udaletan eta Aldundietan horien aldeko mozioak aurkeztea proposatu zen.

2022an Euskadin LORE aplikatzeari buruzko datuei dagokienez, Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak argitaratutako txosten ofizialean agertzen dira eta honako hauek nabarmendu behar dira:

- 91 eutanasia eskaera erregistratu ziren, eta horietatik 27 baimendu ziren (%30). 44 hildako izan ziren tramitazioan (eskaeren %48). Gainerakoak ukapenak eta atzera egiteak izan ziren (ez dago argi zenbat atal bakoitzean).
- 7 eskaera ABD bidez egin ziren (ez dira ezagutzen zenbat baimendu ziren).
- 91 eskaeretatik 40 baino ez ziren iritsi BEBko egiaztatze-fasera. Horietatik:
  - 9 Araban sortu ziren, 17 Bizkaian eta 14 Gipuzkoan.
  - 17 lehen mailako arretan sortu ziren, 15 ospitalean eta 8 arlo soziosanitarioan.
  - 15 eutanasia egin ziren ospitalean (6 organo-ematearekin), 3 etxean eta 6 zentro soziosanitarioan.
  - Eskatzaileen adina 37 eta 91 urte bitartekoa izan zen, batez besteko adina 69 urte izanik.
  - Eskaeren %70 baliaezintasuna eragiten duen gaixotasun kroniko bati lotuta egon ziren, eta gainerako %30a gaixotasun aurreratu sendaezin bati.
  - Eskaera egin zenetik eutanasiak eragindako heriotzara arteko batez besteko denbora 56 egunekoa izan zen (pertsonaren borondatez atzeratzeko epeak barne).
  - 5 kasutan (%12,5), mediku arduradunak (MA) kontzientzia-eragozpena erabili zuen.
  - Eskatzaileen %37,5 zainketa aringarrien bidezko jarraipenean zeuden (ratio nahiko baxua).

DMD-DHE Euskadik LOREren aplikazioari buruzko balorazio zehatza egin zuen txosten horretan oinarrituta, eta Sailari bidali zitzaion. Bertan, Euskadiko herritarren hiltzeko prozesuan ezagutza eta kalitatea hobetzeko helburuarekin, Elkartearen iritziz hobetu daitezkeen zenbait alderdi jasoz. Besteak beste, tramitazioan hildakoen kopuru handia nabarmendu zen, baita eskaeren tasa txikia ere (eskaerak heriotzetako ‰3,7 eta egindako eutanasiak ‰1,1). Zenbakiak eskubide berriaren ezagutza eskasari eta profesionalei prestakuntza eta laguntza handiagoa eman beharrari egotzi zitzaizkion. Eskaeren tramitazioan atzemandako ukatze, atzerapen edo arazoei buruzko informazio gehiago eskatu zen, baita denboren ebaluazio hobea eta BEBren ebaluazio fasera iristen ez diren eskaeren kontrol hobea ere.

Bestalde, 2022an Aurretiazko Borondateen Euskal Erregistroan inskribatutako ABDen bilakaera-datuak ere nabarmendu behar dira (Sailak martxoan argitaratutako datuak, euskaraz eta gaztelaniaz). 5.393 ABD berri erregistratu ziren (938 Araban, 2.274 Bizkaian eta 2.181 Gipuzkoan), eta 2002an arautu zenetik inskripzio gehien izandako urtea izan da, %10eko igoerarekin bigarren urterik onenarekiko (2019a, Covid-19aren pandemiaren aurrekoa). 2022aren amaieran 40.877 ABD zeuden inskribatuta.

2023an aipagarria den beste alderdi aipagarri bat, izan da egiaztatzea nola, 2022an LORE jada indarrean zegoela gertatu zen bezala, DMD-DHE Euskadi alde batera utzita beste erakunde eta komunikabideen batzuen ekimenez hainbat jarduera antolatu diren eta albiste ugari zabaldu. Hori berria da LORE onartu aurreko egoerarekin alderatuta, eta gizartean heriotza duinerako eskubidea asimilatzeko eta normalizatzeko prozesuan kokatu behar da. Den-denak jasotzeko asmorik gabe, hona hemen gertaera aipagarrienetako batzuk:

- Maiatzak 10. Gipuzkoako Medikuen Elkargoak (COMGI) antolatutako eztabaida: “*Nola aurre egin eutanasiari egoitzetan*”. (bideoa). DMD-DHE Euskadiko hainbat bazkide bertaratu ziren, bai aurrez aurre, bai *online*. Horietako batek (Iñaki Olaizola) artikulu bat idatzi zuen jardunaldiari buruz, “*Eutanasia legea: medikuntza edota enpatia*”.

- Maiatzak 23. ETB2ko 'Teleberri' albistegian, Euskadin LORE legeak izan duen aplikazioari buruzko erreportajea, hainbat elkarrizketarekin:
  - Mary Jou (gezurrezko izena) zentro soziosanitario batean bizi den emakume arabarrari onartutako eutanasiari buruz.
  - BEBko presidenteari elkarrizketa LOREren aplikazioari buruz.
  - Gipuzkoako emakume bati hiltzen lagundutako mediku eta psikologoari egindako elkarrizketa.
- Ekainak 25. SER irratian, BEBko presidenteari elkarrizketa, LORE legeak izan duen bi urteko aplikazioaren balantzeaz. Data horretako datu eguneratuak eman ditu.
- Irailak 18. Hitzaldi-solasaldia Gasteizko Dendaraba aretoan, BEBko bi kidek emana, Alzheimer eta beste dementzia batzuen gaixoen AFARABA elkarteak Alzheimerraren Munduko Egunaren harira antolatutako jardunaldien barruan.
- Irailak 26. Donostiako Zinemaldian (Zinemaldia) "*Mientras seas tú*" filma, Carme Elias aktore katalanaren biografia, pairatzen duen Alzheimer gaixotasunaren bilakaera eta gaixotasunaren garapen osoa ez bizitzeko nahiari buruz.
- 2023ko urriaren 10a. *ZarautzOn* elkarteak antolatutako "*Eutanasia Euskadin*" hitzaldia, BEBko presidentearen eskutik. (bideoa).
- Euskadiko komunikabide askok urtean zehar aipatutako gertaera nagusiekin lotutako artikuluak argitaratu zituzten (LOREren indarraldiaren bigarren urteurrena, legea estatu mailan eta Euskadin aplikatzeari buruzko txosten ofizialak, Auzitegi Konstituzionalaren epaiak). BEBko presidenteak parte-hartze nabarmena izan zuen. Nabarmentzeko moduko testigantza batzuek ere izan zuten oihartzuna (aipatutako Mary Jouren lekukotzaz gain):
  - Maiatzak 2. "*Nire senarrari hiltzen laguntzea hura maitatzeko modu bat izan zen"* artikulua El Correo-n, Amy Bloom idazlearen "Amor y Pérdida. Una memoria" liburuaz.
  - Maiatzak 10. Gipuzkoako emakume bat hiltzen lagundu zuten mediku eta psikologo baten testigantzari buruzko artikulua El Correo eta Diario Vasco egunkarietan.
  - Ekainak 11. Diario.es egunkariko artikulua, Gasteizko pertsona baten senideen testigantzarekin, hiltzeko emandako laguntza-prozesuari buruz: "*El camino a la buena muerte de Julián*"
  - Urriak 31. *Hoy por hoy Vitoria* (Cadena SER) saioan, Gasteizko emakume baten testigantza, erizain laguntzailea, bere gaixotasunari eta bere bizitzaren amaierako borondateari buruz.

DMD-DHE Euskadik 2023an izan duen jarduerari dagokionez, azpimarratzekoak dira aurreko urteekin alderatuta esparru politikoan izan diren ekitaldien gorakada (alderdi politikoekin izandako harremanak eta presentzia erakundeetan), eta LOREri buruzko lehen txosten ofizialaren balorazioa eta urte amaieran (Heriotza Duinaren Nazioarteko Egunaren ospakizunekin) legearen aplikazio-egoerari buruz egindako balorazioa. Aurreko urteetan ez bezala ez zen ekitaldi handirik antolatu (erakusketak, jardunaldiak, ikastaroak, etab.) baina LOREri eta ABDri buruz herritarrak informatzeko ohiko jarduera ondo mantendu zen, hainbat hitzaldi-solasaldi, hitzaldi-tailer eta komunikabideetan agerpen eginda. Arreta pertsonalizatuaren zerbitzuan jarduera kontuan hartzekoa izan da, eta eutanasia-eskaerekin lotutako kontsultak ugaritu egin dira.

Hurrengo kapituluetan Elkartearen 2023ko jarduera zehazten da. Jarduera gehienak Zuzendaritza Batzordeko kideek eta hiru lurraldeetako bazkide aktibistek eraman dituzte aurrera. Bidezkoa da erakutsitako konpromisoa eta egindako ahalegina eskertzea.

2 Elkartearen jarduera 2023an.

DMD-DHE Euskadiren jarduerak hiru jarduera-eremutan kokatzen dira: a) ekintza politikoa, b) hezkuntza- eta hedapen-ekintza eta c) elkartegintza.

Esparru horietako bakoitzean, aurrera eramandako jardueren helburua elkarteari buruzko ezagutza garatzea eta zabaltzea da, pertsona guztientzako heriotza duina lortzeko eta bizitzaren amaieran pertsona horiek dituzten eskubideen inguruko ezagutza ere (bereziki Aurretiazko Borondateen Agiriari (ABD) eta Eutanasiaren Legea (LORE)), eta eskubide horiek zaintzea eta ebaluatzea.

Ondoren, aipatutako hiru esparruetako jarduera aipagarrienak aipatuko ditugu.

2.1 Ekintza politikoa.

Erakunde publikoekin, pribatuekin eta alderdi politikoekin lotutako jarduera biltzen du, bizitzaren amaieran pertsonen eskubideak arautzen dituzten legeak hobetzera, erakundeak horiek betetzeko eta zabaltzeko konpromisoa hartzera eta ez-betetzeak edo aplikatzeko arazoak salatzera bideratutakoa.

2023an Euskadiko esparru politikoan jazotako gertakari nagusia maiatzean udal eta foru hauteskundeak egitea izan zen. Hori dela eta, DMD-DHE Euskadik gutun bat prestatu zuen alderdi politikoei zuzendua, eta mozio-proposamen bat udaletan eta aldundietan aurkezteko, bizitzaren amaieran pertsonen eskubideak ahaztu ez zitzaten, programetan kontuan har zitzaten eta gobernu-jardunean eskubide horiek garatzeko eta zabaltzeko konpromisoa har zezaten. Agiri horiek alderdi politikoei eta hautagaiei eman zitzaizkien, hauteskundeen aurreko asteetan.

Arlo honetako jarduerarik nabarmenenak honako hauek izan ziren (ordena kronologikoan):

- Urtarrilak 24. Euskadiko Aurretiazko Borondateen Erregistrora mezu bat bidali zen, Erregistroaren Lurralde Ordezkaritzetan hitzordua lortzeko itxarote-epe luze(egi)ei buruzko informazioa trukatzeko (Elkarteak badu epe horien berri: urtebete inguru Bizkaian, eta 3-4 hilabete Gipuzkoan eta Araban), eta balizko irtenbideak eskatzeko. Martxoaren 9an jaso genuen erantzuna: Osasun Saila jabetzen da arazoaz, eta baliabide gehiago esleitzeko prozesuan dago, bai eta beste bide alternatibo batzuk daudela gogoraraz (osasun-zentroak edo zuzenean Erregistrora postaz edo telematikoki bidaltzea)
- Martxoak 10. DMD-DHE Bizkaiak bilera egin zuen Bilboko Udaleko PSOE taldeko zinegotziekin. Elkartearen informazio-dokumentuak eman zitzaizkien, alderdi politikoei bidalitako gutunarekin eta hiriko Udaleko Osoko Bilkuran aurkezteko mozio proposamenarekin batera.
- Martxoak 23. Arabako DMD-DHEko bazkideak Arabako Erregistroko Lurralde Ordezkaritzako langileekin bildu ziren, ABD emateko eta erregistratzeko prozesuari buruzko zalantzak argitzeko.
- Apirilak 12 eta 18. Donostiako Udaleko EAJ eta PSOEko zinegotziei alderdi politikoei zuzendutako gutuna eta mozio-proposamena bidali zitzaien. Azken hori aho batez onartu zen, maiatzaren 2an, Udaleko Bozeramaileen Batzordearen osoko bilkuran, EAJ taldeak aurkeztutako adierazpen instituzional baten bidez: “Heriotza duinerako eskubidea”.
- Maiatzeko lehen astean, DMD-DHE Arabak mezu bat bidali zien Gasteizko Udalerako eta Arabako Batzar Nagusietarako hautagaiak zituzten alderdi politikoei, haiei zuzendutako gutuna erantsita. Gutun hori, halaber, zinegotziei eta prokuradoreei eman zitzaien, gutun-azal pertsonalizatuetan. Esker oneko erantzun batzuk jaso ziren (EH-Bildu, PSE, Elkarrekin-Podemos).

- Ekainak 6. Euskadiko DMD-DHE elkarteak LOREren aplikaziori buruzko 2022 urteko txostenari buruzko balorazioa bidali zuen Osasun Sailera eta BEBra. Txostena martxoan argitaratu zen ofizialki.
- Irailak 18. Arabako DMD-DHE taldeko kideak Elkarrekin Podemoseko ordezkariekin bildu ziren Arabako Batzar Nagusietan (alderdiak eskatuta), Gizarte Politiken Batzordean balizko agerraldia eta mozioa planteatzeko aukeraz mintzatzeko.
- Urriaren 11n sailaren erantzuna jaso zen Arabako Batzar Nagusietako batzordeak kudeatu eta administratzeko sailetik, Elkarrekin Podemosek tramitatutako Elkartearen agerraldiaren eskaera onartuz.
- Azaroak 23. DMD-DHE Arabako hainbat bazkidek Arabako Batzar Nagusietako Gizarte Politiken Batzordearen aurrean agerraldia egin zuten, LORE lurraldean (eta oro har Euskadin) aplikatzearen egungo egoerari eta problematikari buruz elkarteak duen ikuspuntua aurkezteko eta Foru Aldundiaren aldetik ekimenak eskatzeko (agerraldiaren bideoa eta aurkeztutako testua).

Agerraldi horretan oinarrituta, azaroaren 24an, Elkarrekin-Podemos taldeak mozio bat aurkeztu zuen Aldundiaren konpromisoa eskatzeko, pertsonek heriotza duina izateko duten eskubidea sustatzeko[1].

[1] Memoria hau idazteko unean (2024ko martxoa), mozioa atzera bota dute.

2.2 Hezkuntza- eta hedapen-ekintza.

Arlo honetan helburua da gizarteari informazioa ematea bizitzaren amaierako prozesuan dituen eskubideei buruz, hiltzeko laguntza eskatzeko eskubidea barne, heriotza duinari buruzko elkartearen filosofia zabaltzea eta pertsona bakoitzak bizitzaren amaiera nola nahi duen aukeratzeari buruzko tabua haustea. Prestakuntza-jarduerak ere sartzen dira, herritar guztiei zuzendutakoak nahiz lanbide- eta hezkuntza-erakundeei dagozkionak.

Jarduerak anitzak dira, besteak beste hitzaldi-solasaldiak antolatzea, mahai-inguruetan parte hartzea, topaketak antolatzea, zineforumak, prentsako, irratiko eta telebistako albistegietan agertzea, sare sozialetan parte hartzea eta informazio-liburuxkak zabaltzea. Hona hemen DMD-DHE presente egon zen 2023ko ekitaldi nagusiak, bai ekitaldia antolatzen, bai bertan parte hartzen.

2.2.1 Hitzaldi-eztabaidak, hitzaldiak, solasaldiak, zine-forumak, ikastaroak.

- Urtarrilak 9 eta 16. ABDri buruzko hitzaldi-tailerra (“*Bizi-testamentua nola egin*”) Pasai Donibaneko Kultur Aterpean, Bixi-Bixi Elkarteak antolatuta. 30 lagun inguru bertaratu ziren.
- Urtarrilak 26. Hitzaldia eta mahai-ingurua San Cristobaleko adinekoen zentroan (Bizan), Gasteizen: “*Aurretiazko Borondateen Dokumentuaren garrantzia”.* 40 lagun inguru bertaratu ziren.
- Otsailak 8. Hitzaldia eta mahai-ingurua Ribabellosako gizarte-etxean, Arabako Foru Aldundiaren Aula 55+ kultura-programaren barruan, “*Norberaren bizitzaren erabilgarritasuna*” gaiari buruz. 15 lagun bertaratu ziren.
- Otsailak 15. Hitzaldia eta mahai-ingurua Txagorritxuko adinekoen zentroan (Bizan), Gasteizen: “*Norberaren bizitzaren erabilgarritasuna”.* 20 lagun inguru bertaratu ziren.
- Martxoak 6. Film laburren emanaldia: *La Promesa* (SOS Amatxu) eta *La dama y la muerte*, Gasteizko Txagorritxuko Bizan, eta ondoren solasaldia. 10 lagun bertaratu ziren.
- Apirilak 3. *Bihotzetik* elkarteak antolatutako mahai ingurua, Tolosako Kultur Etxean: “*Heriotza duina. Eskubideak eta betebeharrak”* izenburupean, Gipuzkoako bazkide batek parte hartu zuen. 30 lagun inguru bertaratu ziren.
- Apirilak 17 eta 24. ABDri buruzko hitzaldi-tailerra (bi saiotan) Donostiako Emakumeen Etxean. 10 lagun bertaratu ziren.
- Apirilak 18. Hitzaldia eta mahai-ingurua Bergarako San Joxepe Pentsiodun eta Erretiratuen elkartean, “*Duintasunez Hiltzeko Eskubidea eta Aurretiazko Borondateak”* gaiaren inguruan. 60 lagun inguru bertaratu ziren.
- Apirilak 25. Aulestiko (Bizkaia) pentsiodunen eta adinekoen elkarteak antolatutako hitzaldia: “*Eutanasia eta ABDa*”. 30 lagun inguru bertaratu ziren.
- Maiatzak 2. Debabarreneko Esperientzia Eskolak antolatutako jardunaldia, Eibarko Untzaga Pentsiodun eta Erretiratuen elkartean, “*Hiltzea*, *modurik onenean”* izenburupean*. 40 lagun inguru bertaratu* ziren.
- Ekainak 13 eta 20. ABDri buruzko hitzaldi-tailerra (bi saiotan) Debabarrena Esperientzia Eskolak antolatuta, Eibarren. 25 lagun inguru bertaratu ziren.
- Irailak 21. Hitzaldia eta mahai-ingurua Gasteizko Los Herrángo adinekoen zentroan (Bizan): “*LOREk 2 urte. Duintasunez hiltzeko bidea. Erronkak”. 15* lagun bertaratu ziren.
- Urriaren 23an eta azaroaren 7an. ABDri buruzko hitzaldi-tailerra (bi saiotan) Elgoibarko Kultur Etxean. 25 lagun inguru bertaratu ziren.

- Urriak 24. Errenteriako Lekuona Fabrika kulturgunean "*Bizi testamentua - Testamento vital"* hitzaldi-solasaldia, "*Hitz egin dezagun... Heriotzaz"* lelopean, Udalak antolatuta. 25 bat lagun agertu ziren. Albistea Diario Vascon.

- Azaroak 9. Hitzaldi-eztabaida, Sorginenea elkarteak eta DMD-DHE Euskadik antolatuta, Gasteizko Emakumeen Etxean: "*Heriotza bizi. Eutanasia". 45* lagun joan ziren.

- Azaroak 20 eta 27. Bergarako San Joxepe Pentsiodun eta Erretiratuen elkarteak antolatutako ABDri buruzko hitzaldi-tailerra (bi saiotan). 65 lagun inguru bertaratu ziren.
- Azaroak 24. Arratzuko (Bizkaia) Goikuri adinekoen elkarteak antolatutako hitzaldi-solasaldia, ABDren inguruan. 35 lagun joan ziren.
- Azaroak 28. "*Aurretiazko Borondateen Dokumentuaren Garrantziari*" buruzko hitzaldi-solasaldia Iruña Okako Gizarte Etxean (Araba). 11 lagun agertu ziren.
- Abenduak 11 eta 18. ABDari buruzko hitzaldi-tailerra (bi saiotan) Eibarko Untzaga Gizarte Zentroan. 100 lagun inguru bertaratu ziren.

2.2.1.1 Hezkuntza-arloko jarduerak.

- Apirilak 27. "*Heriotza duina eta LORE"* hitzaldia eta mahai-ingurua Donostiako Zuzenbide Fakultatean, Kriminologia espezialitatean. 15 ikasle bertaratu ziren.
- Azaroak 2 eta 10. Zine-forumeko saioak, eutanasiari eta aurretiazko borondateei buruzko eztabaidarekin, Donostiako Zubiri-Manteo BHIko DBHko 4. mailako ikasleei zuzenduta. Bi saioetan 40 eta 50 ikasle inguru hurreratu ziren, hurrenez hurren.

2.2.1.2 Lanbide-arloko jarduerak.

- Maiatzak 24 eta 25. "*Bizitza duina/Heriotza duina: osasun eskubideak eta legedia"* ikastaroa, Gasteizko Ibaiondo Gizarte Etxean, Jakin zainketa soziosanitarioen elkarte profesionalak antolatuta, DMD-DHE Arabarekin elkarlanean. Bi saioetan 16 eta 23 lagun izan ziren, hurrenez hurren.

2.2.2 Komunikabideetan agertzea (prentsan, irratian eta telebistan).

- Urtarrilak 31. Concha Castellsi elkarrizketa Radio Euskadin, *Ganbara de cerca* saioan, 23 urteko neska batek Youtuben bere buruaz beste egin zuela iragarri zuenetik Frantzian sortu zen eztabaidaren harira.
  (erreportajea 8:50 minutuan hasten da, Conchari elkarrizketa 18:10 minutuan gutxi gorabehera)
- Martxoak 7. Euskadi Irratian (EiTB), faktoria saioan, Iñaki Olaizolari elkarrizketa: "*Heriotza eta haren bueltan, errituala*k".
  (9:00etan hasten da gutxi gorabehera)
- Martxoak 18. Radio Bilbaon (SER), *Hora 14 Euskadi* saioan, Rafael Sali elkarrizketa, LOREren onarpenaren bigarren urteurrenari buruz eta Osasun Sailak argitaratutako datuei buruz.
  (17:40 minutuan hasten da gutxi gorabehera)
- Martxoak 24. Radio Euskadin (EiTB), *El Boulevard* saioan, Rafael Sali elkarrizketa LOREren onarpenaren bigarren urteurrenari buruz eta Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak argitaratutako datuei buruz.
  (15:30 minutuan hasten da gutxi gorabehera)
- Martxoak 24. Teleberri-n Osasun Sailak argitaratutako datuei buruzko elkarrizketak. Iñaki Alegriak eta Marta Barandiaranek hartu dute parte, DMD-DHE Gipuzkoatik.
- Ekainak 25. Berria egunkarian, Concha Castellsi elkarrizketa, Euskadin LOREren bigarren urteari buruz.
- Ekainak 27. Onda Cero irratian, *Más de Uno Bizkaia y Álava* saioan, Rafael Sali elkarrizketa, Euskadin LOREren bigarren urteari buruz.
  (51:05 minutuan hasten da gutxi gorabehera)
- Abuztuak 29. ETB1en, Eutanasiari buruzko hainbat elkarrizketa, Marta Barandiaran Gipuzkoako bazkidearena besteak beste.
- Urriak 31. Radio Vitorian (EiTB), Cristina Valverderi elkarrizketa, LORE legea indarrean sartu zenetik izan duen aplikazioaz eta ABDri buruz.
- Azaroak 1. Radio Nacional katean, Rafael Sali elkarrizketa, Heriotza Duinaren Nazioarteko Eguna dela eta.

- Azaroak 2. Heriotza Duinaren Nazioarteko Egunaren ospakizuna: prentsaurrekoa Bilboko La Bolsa eraikinean, eta komunikatu baten irakurketa. Albistea zabaldu zuten hainbat hedabide bertaratu ziren (Radio Bilbao, Onda Vasca, Naiz, Radio Euskadi (EiTB) (2h 30 min.), Radio Nervion, TVE (4:00-an gutxi gorabehera).

Egunkari digitalak Bilbaohiria.com-eko komunikatuaren laburpena argitaratu du, baina ez dute DMD-DHE Euskadi aipatu.

- Azaroak 7. Radio Euskadin, Rafael Sali elkarrizketa, LOREren aplikazioari buruz.
- Azaroak 14. Julen Goñiren "*Euskadi eta heriotza duina"* artikulua, Berria eta Argia-n argitaratua (azaroak 25), LOREren aplikazioari erreferentzia eginez.
- Azaroak 24. Artikulua Diario de Noticias de Álava egunkarian, DMD-DHE Arabako taldeak Arabako Batzar Nagusietako Gizarte Politiken batzordearen aurrean egindako agerraldiaren inguruan.

2.2.3 Sare sozialetan eta *online* komunikabideetan agertzea.

AFDMDren berezko kanalez gain (ikusi https://derechoamorir.org), DMD-DHE Euskadik bere kanalak ere baditu, non heriotza eta heriotza duinari buruzko albiste garrantzitsuak zabaltzen eta komentatzen diren, baita dibulgazio-materiala ere.

- Facebook.
- Twitter (@DheDmd).
- Youtube. Bizkaiko DMDko bazkide baten kanal pertsonala, eutanasiari eta beste gai batzuei buruzko gogoetak biltzen dituena..

Bazkide batzuek, hiru lurraldeetan, gune propioak administratzen dituzte elkarteetako webguneetan (adib. Elkarteak Araban) edo parte hartzen dute beste elkarte batzuetako kanaletan , eta DMD-DHE Euskadiko informazioa ere zabaltzen dute kanal horietan.

Gainera, hiru lurraldeetan Whatsapp taldeak erabiltzen dira, albisteak zabaltzeko baita talde bakoitzaren eta Zuzendaritza Batzordearen barne-komunikaziorako ere.

2.2.4 Idatzizko eta ikus-entzunezko erakunde-materiala prestatu eta zabaltzea.

DMD-DHE Euskadik antolatutako ekitaldi guztietan informazio-liburuxkak zabaltzen dira, gaztelaniaz eta euskaraz, gure elkarteaz, ditugun helburuez, ABDz azken hau egiteko komenigarritasunari eta moduaz sakonduz (euskaraz, gaztelaniaz), eutanasiaz eta LORE legeaz. Ekitaldi esanguratsu batzuetan AFDMDren aldizkariaren ale batzuk ere banatzen dira.

AFDMDk "*Gida azkarra. Nola eskatu eutanasia?"* liburuxka argitaratu zuen, non hiltzeko laguntza eskaera bat eskatzeko eta garatzeko prozesua modu eskematiko eta argian deskribatzen den. DMD-DHE Euskadik euskarara itzuli zuen, arreta pertsonalizatuaren atal gisa, eutanasia-eskaera bat hasi nahi dutenei begira (euskara, gaztelera).

Halaber, DMD-DHE Euskadiko bazkide batzuek dokumentazio propioa egin dute eta gainerako bazkideen eta, oro har, publikoaren eskura jarri dute:

- Urtarrilean, DMD-DHE Arabako bazkide batek (Teresa) "*Una conversación importante*" artikulua idatzi zuen, eta *La Voz de la experiencia* egunkarian argitaratu (2023ko urtarrilak 39). Artikulu hori UPV/EHUko Arabako campuseko Esperientzia Gelek argitaratu zuten.

- Iñaki Olaizola DMD-DHE Gipuzkoako bazkideak hainbat saiakera argitaratu ditu 2023an:
  - maiatzean, "*Sozialki hilak: diskurtso baten eraikuntza*" izenburupean, "heriotza sozialari" buruzko bere saiakera sortaren azken lana, aurkezpen-gutun batekin batera.
  - Halaber, maiatzean, "*Eutanasia Legea: medikuntza eta/edo enpatia*" izeneko iritzi-artikulua argitaratu zuen, Gipuzkoako Sendagileen Elkargo Ofizialak (COMGI) maiatzaren 10ean Donostian antolatu zuen jardunaldiaren harira ("*Nola aurre egin eutanasiari egoitzetan*" izenburupean).
- DMD Bizkaiako bazkide Julen Goñik bi artikulu egin zituen DMDren aldizkarirako, baina azkenean ez ziren argitaratu:
  - martxoan, Nicolás Guillén poeta kubatarraren poema baten azterketa polita, *"Iba yo por un camino*", "hiltzearen kontzientziak dakarren gertaera onartzeari eta normalizatzeari" buruzkoa.
  - urrian, "*Erabilera bakarreko etimologia?*" artikulua (gaztelaniaz), hitzei, eta zehazki "eutanasia" hitzari, haren etimologiari (heriotza ona) eta inguratzen duten askotariko interpretazio interesatuei emandako esanahiak gertakarietan duen eraginari buruz.

Gainera, Gasteizen AFDMDren aldizkariaren ale bakoitza banatzen da hiriko 13 Gizarte Etxeetako liburutegietara.

2.2.5 Harremanak beste erakunde eta elkarte batzuekin.

Jarduera honen bidez, gure elkartearen jarduerak ezagutarazi nahi dira, eta jarduera horietan interesa izan dezaketen beste erakunde batzuei eskaini, baita haiekin lankidetza-loturak ezarri ere.

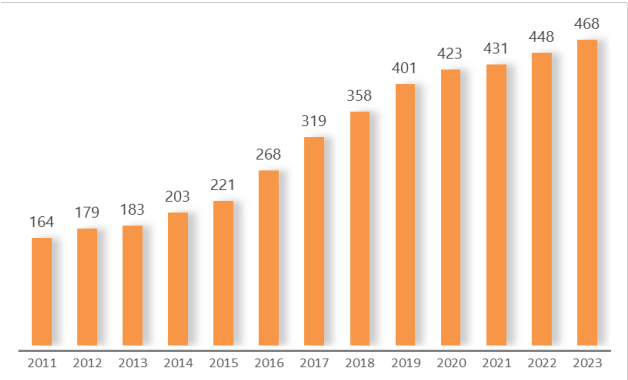
- DMD-DHE Euskadiko Batzordearen urtarrilaren 17ko bileran, gure jardueran interesa izan zezaketen beste elkarte batzuekin harremanetan jartzea erabaki zen, gure Elkartearen helburuen berri emanez eta gure lankidetza interesgarritzat jotzen zutenean. Apirilean eta maiatzean, lankidetza eskaintzen zuen aurkezpen-gutun bat bidali zen, postaz, edota hiru lurraldeetako hainbat elkarteren egoitzetan entregatuta. Ez zen erantzunik izan.
- Urtarrila eta maiatza bitartean, DMD-DHE Arabako bazkideek hiru bilera egin zituzten *Zaintzeko jakin – Saber para cuidar* elkarteko pertsonekin, Arabako zentro soziosanitarioetako arretaren profesionalekin, maiatzaren 24an eta 25ean prestakuntza-saio bat prestatzeko.
- Urtarriletik, eta urte osoan zehar, harremanetan egon gara osasun publikoaren defentsan aritzen diren hiru lurraldeetako plataforma herritarrekin, *OPA Herri Plataformak.* Otsailaren 25eko, apirilaren 22ko eta azaroaren 11ko manifestazioetan parte hartu zuen DMD-DHE Euskadik, baita uztailaren 23ko hauteskunde orokorretako kanpainarako Osasunaren Aldeko Euskal Foroaren jardueretan ere. DMD-DHEko bazkideak plataforma horien bilera eta prentsaurreko batzuetan ere egon dira.

2.3 Elkartegintza.

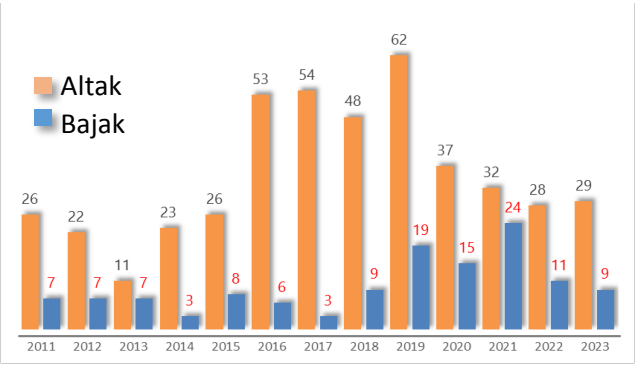
Jarduera honetan kokatzen dira barne-komunikazioa eta bazkideen parte-hartzea sustatzea, herritarrak elkartera hurbiltzen animatzea eta Elkartearen kudeaketa eraginkorra, demokratikoa eta gardena egitea.

2.3.1 Bazkideen bilakaera.

	Bazkide kopurua 31/12/2022	2023 altak	2023 bajak	Bazkide kopurua 31/12/2023
ARABA	97	7	2	**102**
BIZKAIA	219	9	6	**222**
GIPUZKOA	132	13	1	**144**
GUZTIRA	448	29	9	**468**

Bazkideen urtekako serie historikoa

Alta eta bajen urteko serie historikoa

Oharra: 2023an, AFDMDren Bulego Teknikoak bazkideak kudeatzeko tresna berritu zuen. Prozesuan zenbait akats zuzendu ziren, aurreko urteetako bazkide kopuruan desadostasun txiki gisa islatzen direnak.

2.3.2 Bazkideen parte hartzea.

2.3.2.1 Zuzendaritza Batzordearen bilerak eta Batzarrak.

- 2023an DMD-DHE Euskadiko Zuzendaritza Batzordea 4 aldiz bildu da (urtarrilaren 17an, martxoaren 21ean, maiatzaren 23an eta irailaren 19an), guztietan bideokonferentzia bidez.
- Ekainaren 3an, AFDMDko bazkideen Ohiko Batzar Orokorra egin zen (bideokonferentzia bidez), eta DMD-DHE Euskadiko zenbait bazkide bertaratu ziren.
- Urriaren 2an, AFDMDko Zuzendaritza Batzordeak bilera bat antolatu zuen bideokonferentzia bidez erkidegoetako Zuzendaritza Batzordeekin eta tokiko taldeekin. DMD-DHE Euskadi bertan izan zen.
- Azaroaren 16an, bideokonferentzia bidez, DMD-DHE Euskadiko bazkideen Ohiko Batzar Nagusia ospatu zen. 17 bazkide agertu ziren.
- Azaroaren 22an, AFDMDk Diruzaintzaren inguruko bilera bat antolatu zuen, bideokonferentzia bidez, autonomia-erkidegoetako eta tokiko taldeetako Diruzaintzako bazkide arduradunekin, Kutxa Bateratuaren ereduari eta horrek taldeen balantze ekonomikoan duen eraginari buruzko azalpenak emateko eta zalantzak argitzeko.

De todas las reuniones de Junta directiva y Asambleas existe la correspondiente acta.

2.3.2.2 Gai espezifikoei buruzko lantaldeak.

AFDMDk estatu mailako lantalde batzuk antolatu ditu gai jakin batzuk jorratzeko, eta DMD-DHE Euskadik parte hartu du:

- LORE legearen testuinguruan arreta pertsonalizatua egokitzeko eta hobetzeko 2022an sortutako lantaldeak 2023an jarraitu du lanean, estatuan ezagunak diren kasu problematikoei buruzko informazioa trukatuz eta jarduteko irizpideak bateratuz.
- 2022an Elkartearen ABD eredua LOREra egokitzeko sortu zen lantaldeak eten zuen jarduera eredu berria argitaratu ondoren, eta urrian ekin zion berriro, testuan hobekuntzak adosteko eta sartzeko.
- AFDMDren Barne Araudia eguneratzeko lantaldea: apirilaren amaieran itxi zuten behin betiko dokumentua. Itzulpena egiteke dago.
- DMD-DHE Euskadik, martxoan, talde autonomikoen koordinazio eta parte-hartzea hobetzea eskatu zuen AFDMDren aldizkaria egiteko, eta horren ondorioz aldizkariaren erredakzio-batzordeko parte-hartzea berritu zen, Bizkaiko bazkide bat (Elena) gehituta.

Talde guztiek hainbat bilera egin dituzte urtean zehar bideokonferentzia bidez, eta, horrez gain, lan-ingurune bat martxan dago Slack aplikazioaren bidez.

Estatu mailan DMD-DHE Euskadiko bazkideen lankidetza izan duten beste jarduera azpimarragarri batzuk, lantalde espezifikorik eratu gabe izanda ere, honako hauek izan dira:

- Urtarrilean, Familia eta Komunitate Medikuntzako espezialitateko prestakuntza-planaren eguneratzea argitaratu zen, eta informazio publikoaren izapidea egin zen. DMD CyLtik Plana hobetzeko proposamenak egin ziren eta talde autonomiko guztiei nahi zituzten iruzkinak egiteko eskatu zitzaien. DMD-DHE Euskaditik, bazkide batek proposatu zuen profesional berriak kontratatzeko baldintza gisa sartzea eragozle ez izatea.
- Urtarrilaren amaieran, DMD-DHEk, UPV/EHUrekin lankidetzan, 2022an garatu zuen *"LOREri buruzko oinarrizko prestakuntza" online* ikastaroaren esperientziaren azken fasea osatu zen. Ikastaroko materiala martxoaren amaierara arte erabili ahal izan zen. Ordutik aurrera, materiala eskaini zitzaion AFDMDri, estatu mailako ikastaro bat antolatzeko asmoz.
- Otsailean, DMD Valladolideko bazkide bat, abokatua dena, DMD-DHErekin elkarlanean aritu zen Euskadiko BEBren aurrean erreklamazio bat prestatzeko, BEBk aurretik onartutako eutanasia bat geroratzeko eskatzaileari ezarritako denbora-mugaren aurka.

Gainera, 2023an, noizbehinkako barne-lantalde batzuk eratu dira DMD-DHE Euskadin, zeregin konplexu samarrak egiteko:

- Martxotik apirilera bitartean, Arabako lau bazkidek bilerak izan zituzten ingurune soziosanitarioetan pertsonak zaintzen dituzten profesionalekin *Zaintzeko Jakin / Saber para Cuidar* elkartearekin, prestakuntza-jardunaldi batzuk prestatzeko.
- Irailean eta urrian, Arabako lau bazkidek hainbat bilera izan zituzten Arabako Batzar Nagusietan agerraldia (eta agerraldia bera) egiteko eskaera prestatzeko. Ikus agerraldian aurkeztutako bideoa eta testua (ik. 2.1).
- Urrian, Arabako hainbat bazkide Sorginenea elkarteko kideekin bildu ziren Gasteizko Emakumeen Etxean heriotza duinari buruzko jardunaldi bat prestatzeko (ik. 2.2.1).

2.3.2.3 Bazkideen topaketak.

- Apirilaren 20tik 22ra Gandian (Valentzia) "*Bizitza duina, heriotza duina"* III. Jardunaldiak egin ziren, *"Eutanasia, argiak eta itzalak"* gai zentralari buruzkoak. AFDMDk antolatu zituen, Valentziako Unibertsitatearekin lankidetzan, Gandian, LORE bi urtez aplikatu ondoren gizartean eta lanbidean izandako erantzuna ebaluatzeko. Jardunaldiek, nahiz eta hiritarrei irekiak izan, talde autonomiko eta tokiko talde guztietako kide aktiboen arteko topaketa eta elkarlanerako gune bat eraikitzea zuten helburu. DMD-DHE Euskadiren izenean 3 bazkide izan ziren, horien artean, DMD-DHE Euskadiko presidentea, mahai-inguruetako batean parte hartu zuena (jardunaldietako bideoak).
- DMD-DHE Bizkaiako bazkide batek 7 koordinazio-bileratan parte hartu du urtean zehar Kantabriako talde lokal sortu berriarekin, eta haren antolaketan eta funtzionamenduan lagundu du.

Bestalde, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako DMD-DHE Euskadiko lurralde-taldeek lurraldeko bazkideen aldizkako bilerekin jarraitu zuten, normalean aurrez aurrekoak. Bilerotan taldearen antolakuntzako alderdiak aztertzen dira, epe laburreko jarduerak planifikatzen dira, Batzordeko bileretan landutako gaiei buruzko informazioa ematen da, heriotza duinaren inguruko gaurkotasun gaiei buruzko eztabaidatzen da, eta, kasu batzuetan, bazkideen eskutik intereseko gaiei buruzko txostenak aurkezten dira, gaietan sakontzeko. Bilera horiek publiko orokorrari ere irekita daude. Bazkide ez diren pertsonak bertaratzen direnean, bileran haien zalantzak eta kezkak argitzen dira eta DMD-DHE eta bere filosofia eta helburuei buruzko informazioa ematen da.

- DMD-DHE Araba hil bakoitzeko azken asteazkenean bildu ohi da, 18:30ean, Vitoria-Gasteizko Barrenkale Elkartean (Aiztogile kalea, 61-behea, Santa Ana kantoitik sarrera). 2022an 9 bilera egin ziren, guztiak aurrez aurre, 5 eta 10 pertsona artean.
- DMD-DHE Bizkaia hileko azken asteazkenean bildu ohi da, 18:00etan, Araba kaleko 6. zenbakian, Bilboko erdisotoan. 2022an bazkide eta jarraitzaileen 3 topaketa egin zituzten.
- DMD-DHE Gipuzkoa hileko bigarren asteazkenean bildu ohi da, 18:30etik 20:00etara gutxi gorabehera, Donostiako Gure Bizitza elkartearen lokalean. 2023an 7 bilera egin ziren eta 9 eta 13 bazkide artean izan ziren.

2.3.3 Bazkideentzako prestakuntza eta informazioa banatzea.

DMD-DHE Euskadik (AFDMDren Bulego Teknikoaren laguntzarekin) aldizka jakinarazten die bazkideei, posta elektroniko bidez, heriotza duinari buruzko gaurkotasuneko albiste garrantzitsuak, hainbat formatutan:

- DMD aldizkariaren edizioa. 2023an 2 zenbaki editatu ziren (maiatza eta abendua). Berariaz eskatu duten bazkideek postaz jasoko dute, paperean. Formatu digitalean ere deskarga daiteke AFDMDren web orrian (https://derechoamorir.org/revista/).
- "DMD informa" buletina (urtarrila, martxoa, uztaila, iraila), estatu osoko albiste garrantzitsuekin, LOREren aplikazioaren jarraipenari buruz, Konstituzio Auzitegiaren epaiekin, administrazioarekiko auzibideko lehenengo erreklamazioen epaiekin, hauteskunde orokorretan, autonomikoetan eta tokikoetan izandako inplikazioarekin eta nazioarteko ekitaldi garrantzitsuekin.
- "Nazioarteko prentsa aldizkaria" buletina, artikulu interesgarriekin eta nazioarteko gaurkotasunaren azterketarekin. 2022tik aurrera, ez zen posta elektronikoz iragarri; aldizkari berri bakoitza Slack lankidetza-tresnaren bidez iragarri zen, eta AFDMDren webgunean argitaratu zen (https://derechoamorir.org/category/noticias-internacional/). 2023an 9 buletin argitaratu ziren.

- Elkartearekin zerikusia duten ekitaldi garrantzitsuei buruzko informazio-buletinak (alderdi politikoei zuzendutako gutunak, udaletan eta aldundietan proposatutako mozioak, AFDMDk antolatutako ekitaldiak – Valentziako Unibertsitatearekin lankidetzan antolatutako argazki-lehiaketa, Gandiako *Bizitza duina, heriotza duina* III. jardunaldiak -, Mexikon "*Hiltzeko askatasuna*" mintegian parte hartzea, AFDMDren balorazioa LOREren bigarren urteurrenean, eta abar.). 2023an mota horretako 20 buletin baino gehiago zabaldu ziren.

Atal honetan aipatu behar dira, halaber, hiru lurraldeetan erabilitako Whatsapp taldeak, lurralde bakoitzean talde horietan sartzea eskatu duten bazkideek informazioa trukatzeko erabiltzen direnak. Baita *Slack* elkarlaneko aplikazioa ere (AFDMDk kudeatua), estatu osoko bazkide ekintzaileen arteko komunikazioa ahalbidetzen duena eta DMD-DHE Euskadiko hainbat bazkidek parte hartzen dutena.

2.3.4 Arreta pertsonalizatua.

Zerbitzu honen bidez DMD-DHEra jotzen duten bazkideen zein herritarren galderei erantzuten zaie. Ohikoena da informazioa eta laguntza bideratzea elkarteari berari eta bere helburuei buruz, heriotza duinarekin zerikusia duten alderdiei buruz eta bizitzaren amaierako prozesuan dituzten eskubideei buruz (bereziki ABDa egin eta izapidetzeari dagokionez) eta LOREren esparruan eutanasia-eskaerak egiteko moduaz.

Otsailaren 28an, zerbitzu honetan parte hartzen duten hiru lurraldeetako bazkideen bilera bat (bideokonferentzia) egin zen, arreta hobetzeko jarduerak adosteko (prestakuntzan, protokoloetan, dokumentazioan, etab.), AFDMDren 2022-2026 Plan Estrategikoaren 4. kapitulua (Arreta pertsonalizatua) eta Elkarteak orain arte jasotako kontsultak oinarritzat hartuta.

Halaber, urte osoan zehar, arreta pertsonalizatuko lantaldea martxan izan da maila federalean, Slack aplikazioan kanal espezifiko baten bidez. Kanal horretan, estatu mailan egindako arretei buruzko informazioa eta dokumentazioa trukatzen eta eztabaidatzen da.

Hona hemen, laburtuta, zerbitzu horretan 2023an Euskadin egindako jarduerak:

- Araba. Urtean zehar 15 kontsulta jaso ziren (11 presentzialak eta 4 telefono bidezkoak), eta horietan ABDri (6), LOREri (8) edo Elkarteari (1) buruzko informazioa bilatzen zuten 24 pertsona artatu ziren. Zentro soziosanitario batean eutanasia-eskaera baten jarraipena egiten lagundu zen, eta behar bezala egin zen.
- Bizkaia. ABDa egitearekin lotutako kontsulta askori erantzun zitzaien. Gainera, 8 kontsulta presentzial jaso ziren, horietako batzuk eskatzailearen etxean bertan, guztiak eutanasia-eskaeren jarraipenarekin lotuta.

  Nabarmentzekoa da DMD-DHEk emandako laguntza, BEBk eutanasia-eskaera onartu zion pertsonak hura egiteko unea geroratu nahi izan zuenean; BEBk baldintzak jartzen baitzizkion atzerapen horri. BEBn helegitea aurkeztu ondoren, pertsonak une egokia aukeratu ahal izan zuen, murrizketarik gabe.
- Gipuzkoa. 20 kontsulta baino gehiago jaso ziren, gehienak BEBri, haren edukiari eta prozedurari buruzkoak. Gainera, 6 eutanasia-eskaeratan jarraipena egiten lagundu zen.

2.3.5 Zuzendaritza Batzordearen osaera.

2023an ez da aldaketarik egon DMD-DHE Euskadiko Zuzendaritza Batzordea osatzen duten pertsonetan (ikus Oharra beherago). 2022/12/31n, hau zen Batzordearen osaera:

- Presidentea, Concha Castells Carrillo (Bizkaia).
- Presidenteordea (hutsik).
- Idazkaria, Cristina Valverde Ibañez (Araba).
- Diruzaina, Carlos Buron Herrera (Araba).
- Kideak:
    - Marta Barandiaran Forcada (Gipuzkoa).
    - Arantza Garaialde Maiztegi (Gipuzkoa).
    - Juantxo Dominguez Lopez (Gipuzkoa).
    - Iñaki Alegria Loinaz (Gipuzkoa).
    - Rafael Sal Fernandez (Bizkaia).
    - Julen Goñi Salvador (Bizkaia).
    - Elena Gutierrez Alonso (Bizkaia).
    - Esperanza Urreta Espín (Araba).
    - Mario Unamuno Plazaola (Araba).
    - Monica Santolaya del Val (Araba).

Oharra: 2022/12/16an, Iñaki Olaizola presidenteordeak Zuzendaritza Batzordeko kargua uzteko nahia jakinarazi zuen, eta DMD-DHE Euskadiko bazkide gisa kolaboratzen jarraitzen du. Oraingoz, kargu horretarako hautagai den beste bazkiderik ez dagoenez, gaia ez zen jorratu 2023ko Ohiko Batzarrean.

2.3.6 Inbentarioa.

2023/12/31n, hau izan zen Elkartearen jabetzako ekipamenduaren eta materialaren inbentarioa:

- AHTEC 2009 ordenagailua. Arabako taldeak erabiltzen du.
- HP STREAM 11-ROONS.Bizkaiko taldeak erabiltzen duen ordenagailua.
- UTLTRA 3.0 32GB flash memoria, HP ordenagailuaren sistema berreskuratzeko. Bizkaiko taldeak erabiltzen du.
- Logitech sagua m100. Bizkaiko taldeak erabiltzen du.
- Toshiba Satellite Pro R50-E-13X Intel Core i3-7020U/8GB/256GB ordenagailu eramangarria. Gipuzkoako taldeak erabilia.
- Armairua, 45 cm zabal, 42 cm sakon, 78 cm altu barneko baldarekin eta atea giltzarekin (balioa BEZarekin: 147,62 €). Bilboko egoitzan. Bizkaiko taldearen ardurapean.
- Lenovo V130-15IGM ordenagailu eramangarria, 81HL004YS modeloa (Intel Celeron N4000/8GB/SSD 256 GB/15,6” /Windows 10), Kasperski Internet Security antibirusarekin (erabiltzaile 1). Bizkaiko taldeak erabilia.
- Honor 90 Lite 5G telefono mugikorra (6,7” / 8GB memoria / 256 GB biltegiratzea). Arabako taldeak arreta pertsonalizatua emateko erabilia. Urrian berritu zen, aurrekoa zaharra zelako (“maskor” motakoa) eta gaur egun oso erabiliak diren ezaugarriak ez zituelako (adib. Whatsapp).
- Gipuzkoako taldearen arreta pertsonalizaturako telefono mugikorra.
- Xiaomi Redmi 9C telefono mugikorra (6,5”/4 GB-ko memoria/64 GB-ko biltegiratzea). Bizkaiko taldeak erabilia. DMD Euskadiko arreta-telefonoa ere bada.
- ISY IP-1100 laser aurkezlea, wireless, beltza. Urrutiko aurkezpenak aurreratzeko/atzera egiteko aukerarekin, eta pantailan laser bidez adierazteko. Arabako taldeak erabilia.

3 2023ko txosten ekonomikoa.

2018/05/05eko Batzar Orokorrean hartutako erabakiaren arabera, DMD-DHE Euskadiren kudeaketa ekonomikoa AFDMD federalaren Kutxa Komunaren ereduan txertatzen da. Eredu horretan, DMD Euskadiren Bulego Teknikoak kudeatzen ditu DMD-DHE Euskadiren diru-sarrera eta gastu guztiak, eta kontu komun federal bati eragiten diote, gainerako autonomia-erkidegoetako taldeetakoekin bat eginez. Hala, autonomia-erkidegoen administrazio-kudeaketa sinplifikatzen da, eta eraginkortasuna hobetzen da baliabide federalen erabilerarekin.

Kutxa Komunaren ereduak esan nahi du DMD-DHE Euskadiren kontabilitateak Euskadi mailan elkartearen jardueraren gastu zuzen esklusiboak islatzen dituela, bai eta haren funtzionamendurako beharrezkoak diren AFDMD gastu komunen zati eratorriak ere (profesionalen soldatak, webgunearen mantenua, aldizkaria, etab.).

Bestalde, DMD-DHE Euskadik bere kontuaren titularra izaten jarraitzen du (Laboral Kutxan), Kutxa Komunean sartu baino lehenagoko garaitik datorrena. Integrazioaren momentutik kontu honek ez du ia jarduerarik.

3.1 2023ko kontabilitate balantzea.

DMD-DHE Euskadiren titulartasuneko kontu propioaren balantzea honako hau izan da:

SALDOA 2022/12/31n	4.268,73 €
DIRU-SARRERAK 2023	320,00 €
GASTUAK 2023	- 40,00 €
SALDOA 2023/12/31n	4.548,73 €

Kontu horretan helbideratu gabeko kuotek eragiten dituzte diru-sarrerak, eta gastuak soilik kontuaren mantentze-komisioak (helbideratutako kuotak eta jardueragatiko gastuak kontu komun federalean kargatzen dira).

Bestalde, DMD-DHE Euskadiren 2023ko balantze ekonomiko globala, diru-sarrera eta gastu guztiak (zuzenekoak eta eratorritakoak) barne hartzen dituena, geroko taulan ikus daiteke.

2022aren aldean, diru-sarrerak %10 gehitu ziren, bai bazkideen kuoten ekarpenak (%5,7), bai erakunde eskatzaileek faktura edo dohaintzen bidez egindako ekarpenei esker egindako diru-sarrerek eraginda.

Gastuen atalean, ohiko gastuei eusten zaie, gastu osoa 2022koa baino txikiagoa izanik (2022 ezohiko urtea izan zen, DMD aldizkariaren 3 zenbaki argitaratu baitziren eta 2021eko Osaldeko lokalaren kuota ordaindu zen).

Balantze orokorra positiboa izan zen.

	DIRU-SARRERAK (€)	GASTUAK (€)
DIRU-SARRERAK		
KUOTAK (Kutxa Komuna + DMD-DHE Euskadiren kontua)	26.807,00	
JARDUERAK	1.350,00	
BANKUKO KONTZEPTUAK		
MANTENTZE-KOMISIOAK (DMD-DHE Euskadiren kontua)		40,00
KOMISIOAK (helbideratzeak, itzulketak, Kutxa Komuneko txartelak)		216,43
INTERESAK	101,38	
ZERGAK		
IAE EREDUA, 303 EREDUA BEZa, Valentziako AFDMD egoitzaren alokairua		14,63
GASTU PROFESIONALAK		
AFDMD-KO LAN-KONTRATUKO LANGILEAK		14.912,00
AHOLKULARITZA FISKALA		600,97
INFORMATIKA-ZERBITZUAK (WEB)		293,95
POSTA-MEZULARITZAKO ZERBITZUAK		123,70
Bazkideak kudeatzeko aplikazio informatiko berria ezartzea		933,95
MATERIAL KORPORATIBOEN GASTUAK		
ALDIZKARIAREN EDIZIOA (Euskadirako aleak)		1.528,26
ABD LIBURUXKEN ERREPROGRAFIA		544,50
ERREPROGRAFIAKO BESTE LAN BATZUK (A3 kartelak, informazio-orriak, alderdi eta elkarteentzako gutunak)		300,47
DOKUMENTUAK ETA IKUS-ENTZUNEZKO MATERIALA (BULEGO FEDERALA)		93,32
ESPAZIOAREN ETA HORNIDUREN GASTUAK		
OSALDE LOKALA (2023)		1.200,00
ARRETA PERTSONALIZATUKO TELEFONIA (Euskaltel)		745,58
BULEGOAREN ALOKAIRUA (EGOITZA NAGUSIA)		1.489,40
ELEKTRIZITATEA + TELEFONIA + ERREPROG-EKIPOA (EGOITZA NAGUSIA)		521,78
BULEGOKO MATERIALAREN ETA EKIPAMENDUAREN GASTUAK		
MUGIKORRA BERRITZEA (Arabako taldea)		205,00
ANTIBIRUSAREN LIZENTZIA BERRITZEA (Bizkaia Taldea)		50,99
BULEGO-EKIPAMENDUA (BULEGO FEDERALA)		35,83
ERREPROGRAFIA (BULEGO FEDERALA)		88,63
GASTUAK EGINTZAKA		
ABD TAILERRERAKO JOAN-ETORRIAK (Bergaran, azaroaren 20an eta 27an)		94,72
OSASUN PUBLIKOAREN DEFENTSARAKO FORORAKO EKARPENA		70,00
DMD JARDUNALDIAK 2023 (Gandia - VALENTZIA)		845,50
BILERAK, AHOLKULARITZA, EKITALDIAK		115,50
WORLD FEDERATION-EN PARTE HARTZEA		24,30
GUZTIRA	28.258,38	25.089,41

Oharra:

- **Gorriz** adierazitako kontzeptuak AFDMDren *jarduera komunetik* eratorritako gastuak dira.
- **Beltzez** adierazitako kontzeptuak DMD-DHE Euskadiren *jarduera esklusiboak* eragindako gastuak dira.

3.2 2024rako aurrekontua.

Diru-sarreren atalean bazkideen kuotetatik datozenak bakarrik kontuan hartzen jarraituko dugu. Izan ere, ekitaldi edota dohaintza batzuk fakturatzeak eragindako diru-sarrerak ezohikotzat eta noizbehinkakoak dira. 2023an bazkideen hazkundea (%4,4) aurreikusitakoa baino pixka bat handiagoa izan da (%3,5), baina badirudi azken urteetan egonkortzeko joera dagoela, %4 ingurukoa. Igoera hori kontuan hartuta, eta 2023ko batez besteko kuota berarekin, 28.000 €-ko diru-sarrera aurreikusten da.

Gastuen atala 2023ko gastuetatik abiatuta kalkulatu da, honako aurreikuspen hauekin:

- DMD-DHE Euskadik 2024an izango dituen gastu esklusiboak, material, ekipamendu eta hornidura kontzeptuei dagokienez, 2023koen antzekoak izango direla aurreikusten da, %4ko igoerarekin (INEk 2024rako aurreikusitako KPIa % 3,4koa da), Osaldeko lokalaren ekarpenari dagokionean izan ezik, azken hau 2023koaren berdina izatea aurreikusten baita.

  Aurreikusitako jarduerengatiko gastuari dagokionez, 2022. urtea hartu da erreferentziatzat; izan ere, 2023an ez zen antolatu “Heriotza Duina eta Ilustratua” erakusketa moduko ekitaldirik, ezta Heriotza Duinaren Nazioarteko Eguneko ekitaldirik ere (prentsaurreko bat salbu), eta horiek 2024rako aurreikusten dira. Erreferentziazko gastu hori % 7,1 igoko da (2023ko KPIa %3,1 + 2024koa % 4).

- AFDMDren jarduera komunetik eratorritako gastuei dagokienez (gastu profesionalak, ekipamendua eta hornidurak, DMD jardunaldiak Oviedon eta bazkideak kudeatzeko aplikazioaren mantentze-lanak), 2023koen antzekoak izan daitezke, %4ko igoerarekin.

Aurreikuspen horiekin, 2024rako aurreikusitako diru-sarrerak eta gastuak honela geratu dira:

	DIRU-SARRERAK (€)	GASTUAK (€)
DIRU-SARRERAK		
KUOTAK (Kutxa Komuna + DMD-DHE Euskadiren kontua)	28.000,00	
ERATORRITAKO GASTU KOMUNAK		21.200,00
DMD-DHE EUSKADIREN GASTU ESKLUSIBOAK		
BANKUKO GASTUAK		40,00
GASTU PROFESIONALAK		0,00
MATERIAL KORPORATIBOAREN GASTUAK		2.500,00
ESPAZIO ETA HORNIDURA GASTUAK		2.100,00
BULEGOKO MATERIALAREN GASTUAK		300,00
DMD-DHE EUSKADIREN EKITALDIETAKO GASTUAK		750,00
GUZTIRA	28.000,00	26.890,00

dmddhe
DERECHO A MORIR DIGNAMENTE
DUINTASUNEZ HILTZEKO ESKUBIDEA
EUSKADI

Araba kalea, 6 (erdisotoa), Bilbo
635 738 131
dmdeuskadi@derechoamorir.org
www.derechoamorir.org
www.derechoamorir.org/dmd-euskadi